

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 36561
Nom: Teoria de la ràdio i la televisió
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1333 - Grau en Comunicació Audiovisual	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	1	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1333 - Grau en Comunicació Audiovisual	Teoria i història dels mitjans audiovisuals i nous suports multimèdia	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

GAMIR RIOS JOSE VICENTE

RESUM

Teoria de la Ràdio i la Televisió és una assignatura obligatòria del Grau en Comunicació Audiovisual que forma part de la matèria Teoria i Història dels Mitjans Audiovisuals i Nous Suports Multimèdia.

Definició i delimitació del mitjà radiofònic i del televisiu des d'una perspectiva analítica que atenga les seues característiques discursives o comunicatives i, així mateix, a les seues funcions institucionals o socioculturals

L'assignatura estudia des d'una perspectiva teòric-analítica la constitució, evolució, característiques i estatut semiòtic dels discursos radiofònic i televisiu, així com els models, gèneres i estratègies de la seua programació, des de la seua generalització com a mitjans de comunicació de masses fins a la seua actual convergència tecnològica i caràcter transmèdia. El bloc dedicat a la televisió revisa l'evolució del discurs televisiu des de la paleotelevisió i el servei públic associat a ella fins a la hipertelevisió, la televisió de les plataformes i el webcasting com a model de programació, passant per la neotelevisió i el broadcasting, i per la posttelevisió i el narrowcasting. El bloc dedicat a la ràdio parteix dels primers postulats democratitzadors i artístics respecte al seu discurs per a, posteriorment, centrar-se en el llenguatge i la programació de la ràdio tradicional i, finalment, en el podcàsting i el videopodcàsting com a pràctiques

renovadores del discurs radiofònic.

CONEXIMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No es preveuen altres tipus de requisits.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Capacitat per a actuar defenent una cultura de la pau i respectant els drets fonamentals en els processos de la comunicació, en concret la igualtat entre dones i hòmens en tots els tractaments informatius, interpretatius, sígnicos, dialògics i opinatius de la comunicació.

Capacitat per a buscar, seleccionar, llegir, interpretar i analitzar textos i documents tant escrits com audiovisuals (capacitat analítica, sintètica i crítica) .

Coneixement dels diversos llenguatges, codis i modes de representació propis dels distints mitjans tecnològics i audiovisuals: fotografia, cine, ràdio, televisió, vídeo i imatge electrònica, internet, etc. a través de les seues propostes estètiques i industrials, a més de la seua rellevància social i cultural i la seua evolució al llarg del temps, que haurà de generar la capacitat per a analitzar relats i obres audiovisuals, considerant els missatges icònics com a textos i productes de les condicions sociopolítiques i culturals d'una època històrica determinada.

Coneixement teoricopràctic de les estructures organitzatives en el camp de la comunicació visual i sonora, així com la seua evolució i gestió al llarg del temps, incloent la tributació audiovisual. També comprén el coneixement i la investigació de la naturalesa i interrelacions entre els subjectes de la comunicació audiovisual: autors, institucions, empreses, mitjans, suports i receptors.

Que els estudiants manifesten respecte solidari per les diferents persones i pobles del planeta, així com coneixement dels grans corrents culturals en relació amb els valors individuals i col·lectius i respecte pels drets humans.

Que els estudiants siguen capaços d'obtindre i seleccionar la informació i les fonts rellevants per a la solució de problemes i l'elaboració d'estratègies.

Que els estudiants siguen capaços de treballar en equip, de comunicar les pròpies idees i d'integrar-se en projectes comuns destinats a l'obtenció de resultats.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Aproximació a l'estatut semiòtic de la comunicació de masses

- 1.1. La comunicació de masses i el sistema comunicatiu tradicional
- 1.2. Del model comunicatiu de la teoria de la informació al model comunicatiu semiòtic-textual
- 1.3. Els gèneres radiofònics i televisius com a models d'emissió i de recepció
- 1.4. La programació radiofònica i televisiva com a flux discursiu macrotextual
- 1.5. El nou context comunicatiu. La ruptura del flux

2. Aproximació als efectes de la ràdio i la televisió en l'opinió pública

- 2.1. Investigació crítica europea Vs investigació administrativa nordamericana
- 2.2. Dels efectes sobre les actituds als efectes cognitius
- 2.3. Teoria de l'agenda setting: establiment de l'agenda pública
- 2.4. Teoria del priming: transmissió d'atributs i preactivació
- 2.5. Teoria del framing: emmarcat de la realitat
- 2.6. Teoria del cultiu: aculturació
- 2.7. Teoria de l'espiral del silenci: reforç de l'opinió majoritària
- 2.8. Teories sobre els efectes dels nous mitjans

3. La paleotelevisió

- 3.1. L'evolució de la caracterització de la televisió: intertextualitat, especificitat, heterogeneïtat
- 3.2. Els inicis de la teoria del discurs televisiu
- 3.3. Paleotelevisió: estructura, servei públic, audiència, consum, estratègies de legitimitació i relació amb la realitat del discurs televisiu europeu fins a la dècada de 1980
- 3.4. Macrogèneres i gèneres en la paleotelevisió. El macrotext televisiu.

4. La neotelevisió

- 4.1. Context: canvis en l'estructura, la programació (broadcasting), l'audiència i el consum del discurs televisiu europeu en les dècades de 1980 i 1990
- 4.2. El concepte de la neotelevisió: estratègies de legitimitació i relació amb la realitat
- 4.3. El nou estatut semiòtic de la televisió: flux discursiu de caràcter macrotextual
- 4.4. Les característiques discursives de la neotelevisió
- 4.5. La construcció del (macro)discurs televisiu: la programació

5. La construcció del (macro)discurs televisiu: la programació

- 5.1. La programació en la neotelevisió: el broadcasting
- 5.2. La hibridació de macrogèneres: l'infoshow
- 5.3. Dels gèneres al format
- 5.4. Factors de programació
- 5.5. Estratègies de programació

6. L'espectacularització del discurs televisiu: l'infotainment

- 6.1. La tendència a l'espectacularització: l'infotainment. Característiques i exemples
- 6.2. Els efectes de l'espectacularització en l'espai públic
- 6.3. Reflexions sobre la qualitat televisiva: dels sistemes, de la programació, de les cadenes i dels programes

7. La postelevisió

- 7.1. Què hi ha després de la neotelevisió?
- 7.2. Context: canvis en l'estructura, la tecnologia, la programació (narrowcasting), l'audiència i el consum del discurs televisiu internacional en les dècades de 1990 i 2000
- 7.3. El concepte de la postelevisió: estratègies de legitimació i relació amb la realitat
- 7.4. Les característiques discursives de la postelevisió

8. La hipertelevisió i les plataformes OTT

- 8.1. Context, símptomes de sorgiment i conceptualització de la hipertelevisió
- 8.2. Models de televisió en coexistència: generalista, multitemàtic i convergent
- 8.3. Les plataformes Over the Top (OTT): concepte i tipologia
- 8.4. Factors de programació (webcasting) en les plataformes Over the Top (OTT)

9. Nous formats mediàtics audiovisuals

- 9.1. El context comunicatiu dels nous continguts audiovisuals
- 9.2. Twitch i el social live streaming
- 9.3. TikTok i els vídeos curts

10. Els inicis de la teoria del discurs radiofònic

- 10.1. Les propostes democratitzadores inicials per a la ràdio
- 10.2. Les propostes artístiques inicials per a la ràdio

11. Llenguatge(s) i estatut semiòtic de la ràdio

- 11.1. El llenguatge radiofònic
- 11.2. El tractament radiofònic del llenguatge acústic
- 11.3. Els llenguatges radiofònics
- 11.4. L'estatut semiòtic de la ràdio: flux discursiu de caràcter macrotextual

12. La construcció del (macro)discurs radiofònic: la programació

- 12.1. El concepte de la programació radiofònica
- 12.2. Models de programació radiofònica
- 12.3. Els programes radiofònics
- 12.4. Els gèneres radiofònics
- 12.5. Factors i estratègies de programació

13. Nous formats mediàtics sonors

- 13.1. De la ciberràdio al primer podcasting
- 13.2. Evolució i identitat del podcasting
- 13.3. Tipus de podcasts: producció, gèneres, temes i finançament
- 13.4. Panorama de la podcastfera espanyola. Ha sigut el podcasting democratitzador?

Resultats d'aprenentatge

Aquests continguts es plasmaran en els següents resultats d'aprenentatge:

- Conèixer els codis i modes de representació propis de la comunicació audiovisual.
- Identificar la rellevància social, cultural i històrica de les propostes estètiques de les indústries audiovisuals.
- Dur a terme anàlisi de relats i obres audiovisuals.
- Identificar les estructures organitzatives en el camp de la comunicació visual i sonora.
- Conèixer la interrelació entre els subjectes de la comunicació audiovisual: autors, institucions, empreses, mitjans, suports i receptors.
- Analitzar estructures, continguts i estils de la programació televisiva i radiofònica.
- Desenvolupar un treball creatiu o de recerca.
- Actualitzar el coneixement dels camps de la comunicació audiovisual.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	45,00

Pràctiques a l'aula	15,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	40,00
Estudi i treball autònom	40,00
Preparació de classes	10,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

Activitats presencials

La docència presencial es desenvoluparà mitjançant dues classes setmanals de teoria (una de dues hores de duració i l'altra de només una), i una classe de pràctiques a l'aula en setmanes alternes (de dues hores de duració). Les sessions de teoria aplicaran la metodologia de lliçó magistral; les sessions de pràctiques a l'aula combinaran les metodologies d'anàlisi de cas, exposició a l'aula i treball per grups.

- **Lliçó magistral.** Explicació per part del professorat dels continguts teòrics de l'assignatura mitjançant la metodologia de sessió expositiva.
- **Anàlisi de casos.** Anàlisi en grup per part de l'alumnat de casos proposats pel professorat en relació amb els continguts teòrics de l'assignatura explicats en la sessió.
- **Exposició en aula i treball per grups.** Exposició a l'aula per part de l'alumnat dels resultats obtinguts en les anàlisis de casos i d'un treball de recerca a desenvolupar en grup durant el curs.

Activitats no presencials

L'alumnat desenvoluparà les següents activitats no presencials:

- **Preparació de classes.** Lectura de materials subministrats pel professorat amb antelació a la seua exposició a l'aula.
- **Estudi i treball autònom.** Estudi autònom dels continguts de l'assignatura com a preparació per a la prova escrita final.
- **Elaboració de treballs en grup.** Elaboració en grup, al llarg del curs i de manera tutoritzada, d'un treball de recerca sobre algun aspecte dels continguts de l'assignatura consensuat amb el professorat a principi del quadrimestre. Els treballs seran entregats i exposats en l'última sessió del curs.

Objectius de Desenvolupament Sostenible

Aquesta assignatura té en compte especialment els següents Objectius de Desenvolupament Sostenible:

- **ODS 4, Educació de qualitat.** Meta 7, que l'alumnat adquireisca els coneixements teòrics i pràctics necessaris per a promoure el desenvolupament sostenible, els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d'una cultura de pau i no violència, la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural, i la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible.
- **ODS 5, Igualtat de gènere.** Meta 1, posar fi a totes les formes de discriminació contra totes les dones i les xiquetes a tot el món.

AVALUACIÓ

El sistema general de qualificacions seguirà el Reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València per a títols de grau i màster, aprovat pel Consell de Govern el 30 de maig de 2017 (ACGUV 108/2017).

Avaluació en la primera convocatòria

L'avaluació en primera convocatòria es desenvoluparà del següent mode:

- **Prova escrita final (50%):** examen sobre el contingut teòric de l'assignatura. És necessari aprovar l'examen per a superar l'assignatura. És recuperable en segona convocatòria.
- **Presentació d'esquemes, resums i textos proposats (35%):** elaboració en grup, al llarg del curs i de manera tutoritzada, d'un treball de recerca sobre algun tema relacionat amb el continguts de l'assignatura consensuat amb el professorat a principi del quadrimestre. Els treballs seran entregats i exposats en les últimes sessions del curs. És necessari aprovar el treball per a superar l'assignatura. És recuperable en segona convocatòria.
- **Valoració d'actitud i participació en la dinàmica de classe (15%):** participació de l'alumnat en les anàlisis de casos plantejats pel professorat, que es constatarà mitjançant les fitxes entregades a mode de memòria al final de les sessions. No és recuperable en segona convocatòria.

Avaluació en la segona convocatòria

L'avaluació en segona convocatòria mantindrà, si fora el cas, les qualificacions obtingudes en els blocs aprovats en la primera. L'avaluació dels blocs suspesos o no presentats es realitzarà del següent mode:

- **Prova escrita final (50%):** examen sobre el contingut teòric de l'assignatura. És necessari aprovar l'examen per a superar l'assignatura.
- **Presentació d'esquemes, resums i textos proposats (35%):** elaboració individual o en grup d'un treball de recerca sobre algun tema relacionat amb els continguts de l'assignatura consensuat amb el professorat. És necessari aprovar el treball per a superar l'assignatura.
- **Valoració d'actitud i participació en la dinàmica de classe (15%):** no és recuperable en segona convocatòria. Es mantindrà la qualificació obtinguda en la primera convocatòria.

Observacions

- Tant en l'examen com en la resta de proves, exercicis o treballs escrits s'exigirà correcció ortogràfica i gramatical. Cada falta comportarà una reducció de la qualificació obtinguda, que pot arribar fins al suspens.
- En el cas de comprovar-se plagi en un treball d'avaluació, aquest es podrà puntuar amb la qualificació numèrica de zero, amb independència del procediment disciplinari que es pugui incoar i, si escau, de la sanció que siga procedent d'acord amb la legislació vigent.
- L'honestedat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'estudiantat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faça ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb l'ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres), excepte si la seua utilització forma part dels continguts de l'assignatura o està autoritzada pel professorat que la imparteix.

BIBLIOGRAFIA

Referències bàsiques

- Arana, Edorta (2011). *Estrategias de programación televisiva*. Síntesis.
- Cebrián Herreros, Mariano (1995). *Información radiofónica: mediación técnica, tratamiento y programación*. Síntesis.
- Gavalda Roca, Josep Vicent (1999). *Una cultura acústica: notas de otra radio*. Episteme.
- Gavalda Roca, Josep Vicent (2002). *El discurso televisivo y sus estrategias de legitimación*. Quaderns de Filologia. Estudis de Comunicació, 1, 117-132.
- Imbert, Gerard (2008). *El transformismo televisivo: postelevisión e imaginarios sociales*. Cátedra.
- Martínez-Costa, María Pilar; & Moreno, Elsa (coords.) (2004). *Programación radiofónica*. Ariel.
- Scolari, Carlos (2008). Hacia la hipertelevisión: los primeros síntomas de una nueva configuración del dispositivo televisivo. *Diálogos de la comunicación*, 77.

Referències complementàries

- Arnheim, Rudolf (1980). *Estética radiofónica*. Gustavo Gili.
- Balsebre, Armand (1994). *El lenguaje radiofónico*. Cátedra.
- Berrocal Gonzalo, Salomé; Redondo García, Marta; Martín Jiménez, Virginia; & Campos Domínguez, Eva (2014). La presencia del infoentretenimiento en los canales generalistas de la

- TDT española. *Revista Latina de Comunicación Social*, 69, 85-103.
- Brecht, Bertolt (2003). Teorías de la radio (1927-1932). *Revista de Economía Política de las Tecnologías de la Información y Comunicación*, 5(2).
 - Cascajosa Virino, Concepción; & Farshad, Zahedi (2016). *Historia de la Televisión*. Tirant lo Blanch.
 - Eco, Umberto (1986). TV: La transparencia perdida. En *La estrategia de la ilusión* (pp. 200-223). Lumen.
 - Estrada-Garcia, Suandi, & Gamir-Ríos, José (2023). Soft news in original videos. Adaptation to TikTok of the main Spanish online media. *Profesional de la Información*, 32(2), e320222.
 - Fernández, José Luis (2008). La construcción de lo radiofónico: modos de producción de la novedad discursiva. En J. L. Fernández (dir), *La construcción de lo radiofónico*. La Crujía.
 - Gamir-Ríos, José; & Cano-Orón, Lorena (2022). Characteristics of the Spanish podcast sphere. Between democratization and commercial logic. *Profesional de la Información*, 31(5), e310505.
 - Gamir-Ríos, José; Cano-Orón, Lorena; & García-Casas, David (2024). Twitchs Second Phase of Development: Analyzing Streamer Profiles and Content Trends That Boost Its Evolution into a Mass Media. *Games and Culture*, 0(0).
 - González Requena, J. (1995). La programación televisiva como (macro)discurso. En *El discurso televisivo: espectáculo de la posmodernidad* (pp. 22-49). Cátedra.
 - Izquierdo-Castillo, Jessica; & Latorre-Lázaro, Teresa (2022). Oferta de contenidos de las plataformas audiovisuales: hacia una necesaria conceptualización de la programación streaming. *Profesional de la Información*, 31(2), e310218.
 - Prado, Emilio; & Delgado, Matilde (2010). La televisión generalista en la era digital: tendencias internacionales de programación. *Telos*, 84.